

*Буденко
Мені Вачуван*

*А. Кривошея
прокурор
адміністрації
сільської
Глібівської сільської ради
7 днів*

Др
01.06.11

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІШЕННЯ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 травня 2011 року

Справа № 20/035-11

Господарський суд Київської області у складі судді Бабкіної В.М., розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за позовом прокурора Вишгородського району Київської області в інтересах держави в особі:

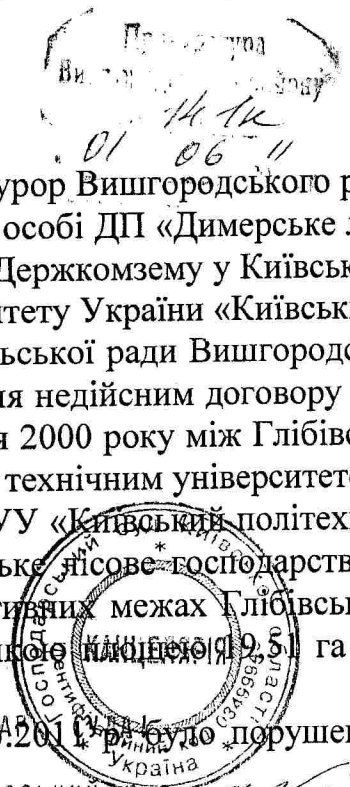
1. Державного підприємства «Димерське лісове господарство»
 2. Головного управління Держкомзему у Київській області
- до 1. Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
2. Глібівської сільської ради Вишгородського району Київської області
- про визнання недійсним договору на право тимчасового користування землею та витребування майна з чужого незаконного володіння

секретар судового засідання: Калиновський Ю.С.
за участю представників:
від прокуратури: не з'явився;
від позивача 1: Панченко М.В. – довіреність від 18.04.2011 р. № 01-330;
від позивача 2: не з'явився;
від відповідача 1: Цимбаленко Я.Ю. – довіреність від 16.03.2011 р., Буняк В.С. – довіреність від 20.05.2011 р. № 0450/80
від відповідача 2: не з'явився

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

До господарського суду Київської області звернувся прокурор Вишгородського району Київської області (далі – прокурор) в інтересах держави в особі ДП «Димерське лісове господарство» (далі – позивач 1) та Головного управління Держкомзему у Київській області (далі – позивач 2) до Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (далі – відповідач 1) та Глібівської сільської ради Вишгородського району Київської області (далі – відповідач 2) про визнання недійсним договору на право тимчасового користування землею, укладеного 18 жовтня 2000 року між Глібівською сільською радою Вишгородського району та Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут», зобов'язання НТУУ «Київський політехнічний інститут» повернути державному підприємству «Димерське лісове господарство» земельну ділянку площею 19,51 га, розташовану в адміністративних межах Глібівської сільської ради, визнання права користування земельною ділянкою площею 19,51 га за державним підприємством «Димерське лісове господарство».

Ухвалою господарського суду Київської області від 21.03.2011 р. було порушено

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

провадження у даній справі.

Позовні вимоги прокурора обґрунтовані тим, що рішенням виконавчого комітету Глібівської сільської ради Вишгородського району №10 від 25.02.2000 р. НТУУ «КПІ» передано в тимчасове довгострокове користування строком на 25 років земельну ділянку площею 19,51 га під існуючий студентський оздоровчий табір «Політехнік» з вимогою укласти НТУУ «КПІ» з сільською радою договір на право тимчасового довгострокового строком на 25 років користування землею. Вказане рішення, на думку прокурора, прийняте виконавчим комітетом сільської ради з перевищенням повноважень, визначених ч. 1 ст. 19 Земельного кодексу України № 561-ХІІ від 18.12.1990 р., що діяв на час прийняття вказаного рішення, оскільки згідно ст. 19 ЗК України надання земельних ділянок за межами населених пунктів із земель лісового фонду відноситься до повноважень районної ради народних депутатів.

Як наголошує прокурор, земельна ділянка, яка передана рішенням виконавчого комітету сільської ради в тимчасове довгострокове користування НТУУ «КПІ» належить до земель лісового фонду, розміщується на території Кам'янського лісництва, квартал 81 виділ 5,6,7,15,16,17. Постійним користувачем вказаної земельної ділянки лісового фонду, згідно ст. 9 Лісового кодексу України, є державне підприємство «Димерське лісове господарство», у якого зазначена земельна ділянка у встановленому порядку не вилучалася. Крім того, ДП «Димерське лісове господарство» не надавало згоди на вилучення земель з свого постійного користування.

Отже, на думку прокурора, спірна земельна ділянка з постійного користування ДП «Димерське лісове господарство» вибула незаконно, без отримання згоди від постійного землекористувача та на підставі рішення органу, що не мав на це повноважень, а відтак договір на право тимчасового користування землею, укладений 18 жовтня 2000 року між Глібівською сільською радою Вишгородського району та Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут», зареєстрований в книзі записів договорів на право тимчасового користування землею 18.10.2000 р. за № 5, підлягає визнанню недійсним. Також прокурор просить суд зобов'язати НТУУ «Київський політехнічний інститут» повернути державному підприємству «Димерське лісове господарство» земельну ділянку площею 19,51 га, розташовану в адміністративних межах Глібівської сільської ради та визнати право користування земельною ділянкою площею 19,51 га за державним підприємством «Димерське лісове господарство».

Розгляд справи відкладався.

У судовому засіданні 05.04.2011 р. представник прокуратури позовні вимоги підтримував, представники відповідача 1 проти позову заперечували, надавши суду відзив на позовну заяву № 0450\67 від 05.04.2011 р.

Відповідач 1, зокрема, посилається на те, що 2 жовтня 1976 року виконавчий комітет Вишгородської районної Ради депутатів трудящих надав Київському ордену Леніна політехнічному інституту Державний акт на право довгострокового тимчасового користування землею, який зареєстрований в книзі реєстрації землекористувачів за № 392 07 жовтня 1976 року. На відведеній земельній ділянці площею 19,6 га було побудовано і введено в експлуатацію спортивно - оздоровчий табір площею 2042 м. кв., що підтверджується актом прийняття в експлуатацію державною приймальною комісією закінчених будівництвом об'єктів студентського спортивно - оздоровчого табору КПІ на Київському морі від 29 грудня 1978 року. Відповідач 1 стверджує також, що 11 лютого 1999

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

року Держкомітет лісового господарства України надав згоду на оформлення права користування земельною ділянкою 19,6 га строком на 49 років та на оформлення права користування Державним актом згідно ст.ст. 19, 22, 23 Земельного кодексу України.

Відповідач 1 наголошував, що виконком Глівівської сільради Вишгородського району рішенням № 10 від 25.02.2000 року розглянув виготовлену земельно-кадастровим бюро при Вишгородському райвідділі земельних ресурсів технічну документацію по оформленню права тимчасового довгострокового користування землею НТУУ «КПІ» та вирішив передати університету у тимчасове довгострокове користування строком на 25 років земельну ділянку під існуючий студентсько-оздоровчий табір «Політехнік».

На думку відповідача 1, повноваження сільською радою перевищені не були, оскільки вказані дії не суперечать п. 1 ст. 19 ЗК України того часу та Закону України «Про місцеве самоврядування».

Таким чином, НТУУ «КПІ», на його переконання, користується земельною ділянкою за призначенням та на законних підставах, у зв'язку з чим просить суд відмовити прокурору у задоволенні позовних вимог.

Представник відповідача 2 у судовому засіданні 05.04.2011 р. просив суд відкласти розгляд справи з метою підготовки документально обґрунтованого відзиву на позов прокурора; представники позивачів у засідання суду не з'явилися.

У судовому засіданні 26.04.2011 р. представниками відповідача 1 було подано суду клопотання № 0450/77 від 26.04.2011 р. про залучення до участі у справі в якості третьої особи без самостійних вимог на стороні відповідачів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, мотивоване тим, що зазначене міністерство є центральним органом державної виконавчої влади, який здійснює керівництво у сфері освіти, а вищий навчальний заклад не є власником переданого йому майна, а лише здійснює оперативне управління ним, і вилучення такого майна можливе лише за згодою міністерства.

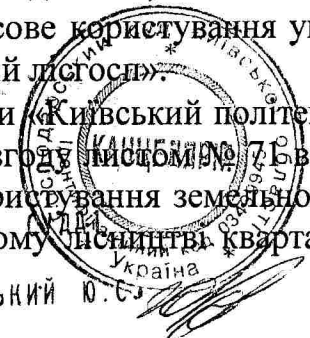
Зазначене клопотання залишене судом без задоволення з огляду на наступне.

Відповідно до приписів ч. 1 ст. 27 Господарського процесуального кодексу України треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача до прийняття рішення господарським судом, якщо рішення з господарського спору може вплинути на їх права або обов'язки щодо однієї з сторін. Їх може бути залучено до участі у справі також за клопотанням сторін, прокурора або ініціативи господарського суду.

Оскільки рішення суду у даній справі прямо не зачіпатиме права та законні інтереси Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та не впливатиме на його права й обов'язки щодо будь-якої із сторін справи, зазначене клопотання НТУУ «КПІ» задоволенню не підлягає.

Також у засіданні суду 26.04.2011 р. представником позивача 1 були подані суду письмові пояснення, згідно з якими ДП «Димерське лісове господарство» вважає в НТУУ «КПІ» відсутніми підстави для зайняття спірної земельної ділянки, зазначивши при цьому, що вказана земельна ділянка була передана в тимчасове користування університету без вилучення із складу лісового фонду ДП «Димерський лісгосп».

На прохання Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (лист № 717/400 від 17.06.1999 р.) лісгосп дав згоду листом № 75 від 07.07.1999 р. на оформлення права подальшого тимчасового користування земельною ділянкою лісового фонду Димерського держлісгоспу Кам'янському лісництву квартал

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

Також у судовому засіданні 26.04.2011 р. представниками відповідача 1 було подано суду заяву про застосування позовної давності до позову прокурора у даній справі, мотивовану тим, що прокурор не мав законних підстав для подання позову, оскільки ДП «Димерський лісгосп» понад 40 років було обізнане з перебуванням на спірній земельній ділянці оздоровчого табору НТУУ «КПІ» та, відповідно, могло своєчасно дізнатися про порушення своїх прав, якщо таке мало б місце. Водночас згідно з приписами ст. 257 Цивільного кодексу України загальна позовна давність встановлюється строком у три роки, а відповідно до ч. 1 ст. 261 ЦК України перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

05.05.2011 р. до господарського суду Київської області відповідачем 1 було подано клопотання про фіксування судового процесу за допомогою звукозаписувального технічного засобу, яке було задоволено судом.

У судовому засіданні 10.05.2011 р. представники прокуратури та позивача 2, а також відповідача 2 не з'явилися, у зв'язку з чим представниками відповідача 1 було заявлено клопотання про відкладення розгляду справи.

13.05.2011 р. до господарського суду Київської області від відповідача 1 надійшло клопотання б/н від 13.05.2011 р. про залишення позову прокурора без розгляду з мотивів неналежного визначення прокурором органів, у чийх інтересах поданий позов, яке було залишено судом без задоволення.

16.05.2011 р. до господарського суду Київської області від позивача 2 – Головного управління Держкомзему у Київській області – надійшло клопотання № 04-18/169 від 14.04.2011 р. про розгляд даної справи за відсутності позивача 2.

У судовому засіданні 20.05.2011 р. представником відповідача 1 було подано суду клопотання б/н від 20.05.2011 р. про приєднання до матеріалів справи роздруківки даних автоматизованої системи документообігу суду щодо визначення судді для розгляду даної справи.

Зазначене клопотання було залишено судом без задоволення з огляду на те, що Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженим рішенням Ради суддів України № 30 від 26.11.2010 р. (зі змінами згідно з рішенням Ради суддів України № 4 від 21.01.2011 р.), здійснення роздрукування даних автоматизованої системи документообігу на клопотання сторони у справі не передбачено.

Також у судовому засіданні 20.05.2011 р. представником відповідача 1 було подано суду заяву б/н від 20.05.2011 р. про відвід судді Бабкіної В.М., яка була залишена без задоволення ухвалою господарського суду від 20.05.2011 р.

Окрім того, у судовому засіданні 20.05.2011 р. представником відповідача 1 було подано доповнення б/н від 20.05.2011 р. до відзиву на позовну заяву.

Представник позивача 1 у засіданні суду позовні вимоги підтримав, представники прокуратури, позивача 2, відповідача 2 не з'явились.

У судовому засіданні 20.05.2011 р. було оголошено вступну та резолютивну частини рішення.

Розглянувши матеріали справи, заслухавши пояснення прокурора, представників сторін, дослідивши докази та оцінивши їх в сукупності, суд

ВСТАНОВИВ:

Виконавчим комітетом Київської обласної Ради депутатів трудящих 19.11.1966 р.

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

було прийняте рішення № 907 про відведення земельної ділянки площею 20 га Київському ордена Леніна політехнічному інституту під перебазування студентського спортивно-оздоровчого табору з лісів I групи Кам'янського лісництва Димерського лісгоспзагу.

Згідно з вказаним рішенням виконком обласної ради ухвалив затвердити представлений обласним управління сільського господарства проект виділення земельної ділянки Київському ордена Леніна політехнічному інституту під перебазування студентського спортивно-оздоровчого табору з лісів I групи Кам'янського лісництва Димерського лісгоспзагу площею 20 га, з них покритої лісом – 15,5 га, не покритої лісом – 4,5 га.

Крім того, зазначеним рішенням було передбачено провести відведення без виключення з держлісфонду в тимчасове користування на строк існування табору.

Розпорядженням Ради Міністрів УРСР від 11.01.1967 р. № 18-р було прийнято пропозицію Київського облвиконкому про відведення Київському ордена Леніна політехнічному інституту для перебазування студентського спортивно-оздоровчого табору 20 гектарів землі, у тому числі - 15,5 га, вкриті лісом, із земель Димерського лісгоспзагу, відведення земель ухвалено здійснити на умовах, визначених у рішенні Київського облвиконкому від 19.11.1966 р. № 907.

02 жовтня 1976 року виконавчий комітет Вишгородської районної Ради депутатів трудящих надав Київському ордена Леніна політехнічному інституту акт на право довгострокового тимчасового користування землею, який зареєстрований в книзі реєстрації землекористувань за № 392 07 жовтня 1976 року.

Згідно з вказаним актом у довгострокове тимчасове користування відповідачеві 1 надавалася земельна ділянка площею 20,0 га строком на 15 років. Тобто термін дії вказаного акту минув у 1982 році.

Як слідує з матеріалів справи, на відведеній земельній ділянці було побудовано і введено в експлуатацію спортивно - оздоровчий табір площею 2042 м. кв., що підтверджується актом прийняття в експлуатацію державною приймальною комісією закінченого будівництвом об'єкта - студентського спортивно-оздоровчого табору КПІ на Київському морі від 29 грудня 1978 року.

07 липня 1999 року Димерський держлісгосп листом № 71, адресованим ВО «Київліс», не заперечив щодо надання НТУУ «КПІ» права подальшого тимчасового довгострокового користування земельною ділянкою 19,6 га строком на 49 років і надав згоду на оформлення права користування державним актом згідно ст. ст. 19, 22, 23 Земельного кодексу України.

Згідно з рішенням № 10 від 25.02.2000 р. виконком Глібівської сільради Вишгородського району розглянув виготовлену земельно-кадастровим бюро при Вишгородському райвідділі земельних ресурсів технічну документацію по оформленню права тимчасового довгострокового користування землею НТУУ «КПІ» та вирішив передати університету у тимчасове довгострокове користування строком на 25 років земельну ділянку площею 19,5074 га під існуючий студентсько-оздоровчий табір «Політехнік».

Пушктом 3 рішення встановлено Національному технічному університету України «Київський політехнічний інститут» укласти з сільською радою договір на право тимчасового довгострокового строком на 25 років користування землею.

18.10.2000 року між Глібівською сільською радою та Національним технічним університетом України «Київський політехнічний університет» був укладений договір на право тимчасового довгострокового користування землею, згідно з п. 1. Указом сільська

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

рада передає, а НТУУ «КПІ» приймає в тимчасове користування земельну ділянку загальною площею 19,51 га, у тому числі - 16,41 га лісів, 3,1 га інших угідь.

Пунктом 1.2 договору передбачено, що земельна ділянка надається на умовах тимчасового довгострокового користування строком на 25 років під існуючий студентський оздоровчий табір.

Договір зареєстровано в книзі записів договорів на право тимчасового користування землею 18 жовтня 2000 року за № 5.

Оскільки спір у даній справі виник між сторонами щодо законності договору на право тимчасового довгострокового строком на 25 років користування землею від 18.10.2000 р., укладеного між Глібівською сільською радою Вишгородського району Київської області та НТУУ «КПІ», при вирішенні даного спору слід керуватися законодавством України, яке було чинне на час виникнення спірних правовідносин.

Так, станом на 18.10.2000 року діяли наступні нормативні акти, які регулювали земельні та лісові відносини - Земельний кодекс України від 18 грудня 1990 року та Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року у відповідних редакціях.

Статтею 1 Земельного кодексу України 1990 року встановлювалося, що земельні відносини в Україні регулюються цим Кодексом та іншими актами законодавства України і Республіки Крим, що видаються відповідно до нього.

Гірничі, лісові та водні відносини, відносини щодо використання й охорони рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря регулюються спеціальним законодавством України і Республіки Крим.

13 квітня 1994 року набрав чинності прийнятий 21 січня 1994 року Верховною Радою України Лісовий кодекс України.

Відповідно до пункту 2 Постанови Верховної Ради України «Про введення в дію Лісового кодексу України» від 21 січня 1994 року, до приведення законодавства України у відповідність із Лісовим кодексом України законодавчі та інші нормативні акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу.

Відповідно до ст. 1 ЛК України, лісові відносини в Україні регулюються цим Кодексом, Законом України про охорону навколишнього природного середовища, іншими актами законодавства України.

Частина 2 цієї ж статті встановлює, що земельні, водні та гірничі відносини, а також відносини щодо охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу в частині, не врегульованій цим Кодексом, регулюються відповідним законодавством України.

Відповідно до приписів ст. 9 ЛК України, користування земельними ділянками лісового фонду може бути постійним або тимчасовим.

У постійне користування земельні ділянки лісового фонду надаються спеціалізованим лісгосподарським підприємствам, іншим підприємствам, установам, організаціям, у яких створено спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства, а також для спеціального використання лісових ресурсів, потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей та проведення науково-дослідних робіт в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Право постійного користування земельними ділянками лісового фонду здійснюється державним актом на право постійного користування землею.

У тимчасове користування за погодженням з постійними лісокористувачами земе-

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С.

льні ділянки лісового фонду можуть надаватися підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян, релігійним організаціям, громадянам України, іноземним юридичним особам та громадянам для спеціального використання лісових ресурсів, потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Тимчасове користування земельними ділянками лісового фонду може бути: короткостроковим - до трьох років і довгостроковим - від трьох до двадцяти п'яти років.

Право тимчасового користування земельними ділянками лісового фонду оформляється договором.

Таким чином, згідно з наведеними вище приписами законодавства, яке було чинне на час укладення спірного договору, норми Лісового кодексу України в частині регулювання земельних відносин були спеціальними по відношенню до норм інших законодавчих актів, в тому числі і до Земельного кодексу України від 18.12.1990 року.

Пунктом 4 статті 14 Лісового кодексу України встановлювалося, що до відання районних Рад народних депутатів у галузі регулювання лісових відносин на відповідній території належить надання земельних ділянок лісового фонду за межами населених пунктів у тимчасове користування для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей та припинення права користування ними.

Поряд з цим, відповідно до ч. 1 ст. 74 ЗК України 1990 року, до земель рекреаційного призначення належать землі, призначені для організованого масового відпочинку і туризму населення: земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, кемпінгів, туристських баз, стаціонарних і наметових туристсько-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристських станцій, парків, зелених зон навколо міст та інших населених пунктів, навчально-туристських стежок, маркірованих трас, дитячих і спортивних таборів, і розташовані поза землями оздоровчого призначення.

Отже, на момент виникнення спірних правовідносин (прийняття рішення щодо надання в тимчасове користування спірної земельної ділянки та укладення відповідного договору), надання земельних ділянок лісового фонду за межами населених пунктів у тимчасове користування належало до відання районних Рад народних депутатів.

Відповідачем 2 – Глібівською сільською радою Вишгородського району Київської області долучено до матеріалів справи рішення № 4 від 06 травня 1998 року, за яким Глібівська сільська рада передала повноваження відносно землевпорядкування своєму виконавчому комітету, і на підставі якого останнім було прийнято рішення № 10 від 25.02.2000 р. про надання університету у тимчасове довгострокове користування строком на 25 років земельної ділянки площею 19,5074 га під існуючий студентсько-оздоровчий табір «Політехнік».

Проте будь-яких доказів делегування Вишгородською районною радою Глібівській сільській раді або виконкому Глібівської сільської ради повноважень щодо надання в тимчасове користування земель лісового фонду за межами населених пунктів суду не надано.

При цьому судом враховано, що про відсутність такого делегування повноважень заявлено і самим відповідачем 2 – Глібівською сільською радою у відзиві на позов прокурора, у зв'язку з чим відповідач 2 у відзиві на позов заявив про підтримання позову прокурора в частині визнання недійсним оспорюваного договору

КАЛИНОВСЬКИЙ Ю.С. *[Signature]*

За таких обставин виконавчий комітет Глібівської сільської ради не мав передбачених чинним на той час законодавством підстав для прийняття рішення щодо надання відповідачеві 1 в тимчасове користування земель лісового фонду, а Глібівська сільська рада, відповідно, не мала повноважень на укладення відповідного договору від 18.10.2000 р. № 5.

Відповідно до ст. 48 Цивільного кодексу України 1963 р., чинного на момент укладення оспорюваного договору, недійсною є та угода, що не відповідає вимогам закону, в тому числі ущемлює особисті або майнові права неповнолітніх дітей.

Проте позов прокурора у даному випадку не підлягає задоволенню з огляду на таке.

Під час судового розгляду відповідачем 1 було заявлено суду про пропуск прокурором строку позовної давності та про застосування позовної давності у даній справі.

Як слідує з матеріалів справи, представником позивача 1 - ДП «Димерське лісове господарство» було надано суду лист від 27.03.2006 р. № 137, в якому позивач 1 повідомляв прокурора Вишгородського району про необхідність здійснення перевірки обставин користування НГУУ «КПШ» спірною земельною ділянкою, термін користування якою минув 11.01.1982 року.

Стаття 257 Цивільного кодексу України визначає, що загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки.

Відповідно до частини 1 статті 261 Цивільного кодексу України перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Таким чином, прокурор Вишгородського району дізнався або міг дізнатися про наявність порушень, про які він зазначає в позовній заяві у даній справі, 27.03.2006 року, відтак 3-річний строк позовної давності сплив 27.03.2009 року.

Водночас з позовом у даній справі прокурор звернувся до суду у березні 2011 року.

Частиною 3 статті 267 Цивільного кодексу України визначено, що позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони у спорі, зробленою до винесення ним рішення.

Сплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною у спорі, є підставою для відмови у позові (частина 4 ст. 267 ЦК України).

Оскільки відповідачем 1 подана заява про застосування позовної давності, а прокурором не надано суду доказів наявності поважних причин пропуску строку позовної давності за період з 2009 року, суд дійшов висновку, що у даному випадку у задоволенні позову прокурора має бути відмовлено.

Враховуючи викладене, керуючись ст. 124 Конституції України, ст.ст. 44, 49, 82-85 Господарського процесуального кодексу України, суд

ВИРШИВ:

У задоволенні позовних вимог відмовити повністю.

Суддя

Дата підписання рішення – 23.05.2011 р.

